

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2023-02-

Nr. 4R-

DĖL DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNO ATASKAITOS PATEIKIMO

Atsižvelgdami į tai, kad teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas, vadovaujantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 38 straipsnio 4 dalimi, tiesiogiai atsiskaito duomenų valdytojo aukščiausio lygio vadovybei, Teisėjų tarybai teikiame Lietuvos Respublikos teismų ir Nacionalinės teismų administracijos duomenų apsaugos pareigūno 2023 m. vasario 1 d. ataskaitą Nr. 3R-233 (toliau – ataskaita).

Ataskaita bus pristatyta artimiausio eilinio Teisėjų tarybos posėdžio metu.

Teisėjų tarybai siūlytina pavesti Nacionalinei teismų administracijai išsiųsti ataskaitą Lietuvos Respublikos teismams.

PRIDEDAMA. Ataskaita, 6 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ IR NACIONALINĖS TEISMŲ ADMINISTRACIJOS DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNO ATASKAITA

2023 m. vasario 1 d. Nr. 3R-233
Vilnius

Pagrindiniai 2022 metais atlikti darbai asmens duomenų apsaugos srityje

2022 metais, kaip ir 2019–2021 metais, didelis dėmesys skirtas asmens duomenų apsaugos kultūros stiprinimui teismuose ir teismų sistemos darbuotojų, tvarkančių asmens duomenis, informuotumo didinimui asmens duomenų apsaugos srityje, siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymas atitiktų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus:

- suorganizuotas nuotolinis teismų ir Nacionalinės teismų administracijos komunikacijos specialistų susitikimas-diskusija „Viešojoje erdvėje kilusios diskusijos dėl teismų (ne)teikiamos informacijos žurnalistams“, kurio metu teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas aptarė teismų valdomos informacijos teikimo viešosios informacijos rengėjams aktualijas;

- suorganizuotas nuotolinis teismų darbuotojų, koordinuojančių asmens duomenų apsaugos klausimus teismuose, susitikimas-diskusija „Asmens duomenų tvarkymas teismuose“, kurio metu teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas aptarė teismams aktualius asmens duomenų tvarkymo klausimus;

- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo vykusiame susitikime su Jungtinių Tautų specialiuoju atašė privatumo teisės klausimais teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas pristatė pagrindinius asmens duomenų apsaugos reikalavimus, kai asmens duomenis tvarko teismai, vykdydami savo teismines funkcijas;

- peržiūrėta ir atnaujinta teismams aktuali informacija dėl asmens duomenų tvarkymo ir apsaugos teismų intraneto dažniausiai užduodamų klausimų (D.U.K.) skiltyje;

- Europos Komisijos ekspertų darbo grupei (Reglamento (ES) 2016/679 ir Direktyvos (ES) 2016/680 taikymo klausimais) pateikta informacija apie Lietuvos Respublikos teismų atliekamo asmens duomenų tvarkymo priežiūrą;

- pateiktos pastabos Žurnalistų etikos inspektorius tarnybos parengtam informacijos teikimo gairių žiniasklaidos ir viešojo sektoriaus atstovams projektui;

- teismams suteikta **90 konsultacijų** asmens duomenų tvarkymo klausimais;

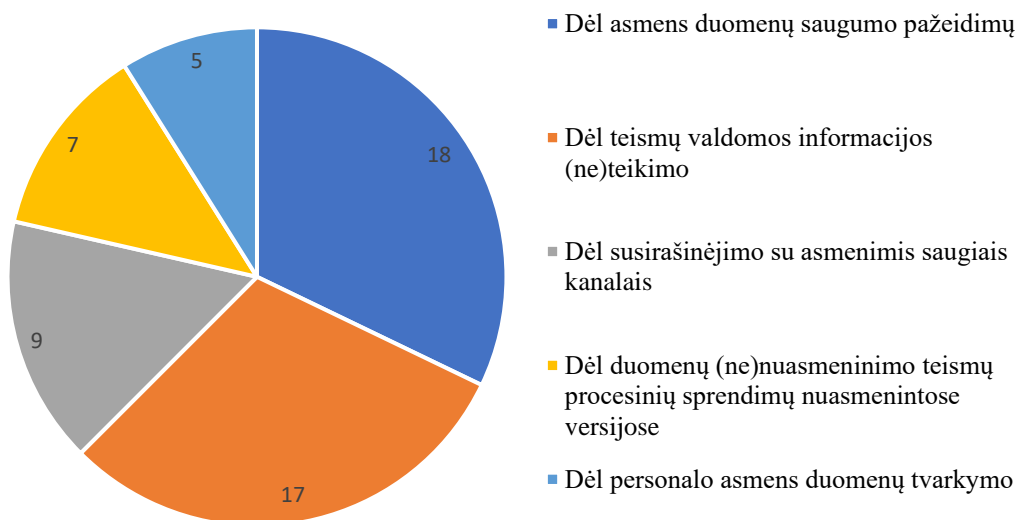
- peržiūrėti ir teismams pagal kompetenciją persiųsti **523** iš trečiųjų asmenų gauti **pranešimai** dėl viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų.

Konsultacijos asmens duomenų tvarkymo klausimais

Teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas 2022 metais teikė konsultacijas teismų darbuotojams asmens duomenų tvarkymo klausimais: iš viso 2022 m. suteikė 90 konsultacijų, iš jų – 53 telefonu, 37 – el. paštu (2021 m. suteikė 84 konsultacijas, iš jų – 56 telefonu, 28 – el. paštu, 2020 m. suteikė 124 konsultacijas, iš jų – 89 telefonu, 35 – el. paštu).

2022 metais, kaip ir 2020–2021 metais, teismų darbuotojams, tvarkantiems asmens duomenis, išlieka aktualūs BDAR įgyvendinimo ir taikymo klausimai, ypač dėl reagavimo į galimus asmens duomenų saugumo pažeidimus ir žurnalistų bei kitų asmenų prašymų pateikti teismo valdomą informaciją vertinimo asmens duomenų apsaugos kontekste.

2022 m. dažniausiai teismų užduodami klausimai

Tinkamai nenuasmeninti teismų procesiniai sprendimai kaip asmens duomenų saugumo pažeidimai

2022 metais Administracija pagal kompetenciją teismams persiuntė iš trečiųjų asmenų gautus pranešimus dėl 523 viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų (2021 metais tokių pranešimų buvo 312, 2020 metais – 316, 2019 metais – 658), iš kurių 323 atvejai (2021 metais – 182 atvejai, 2020 metais – 151 atvejis, 2019 metais – 138 atvejai) teismų buvo įvertinti kaip asmens duomenų saugumo pažeidimai (kai iš nenuasmenintų duomenų buvo galima nustatyti byloje dalyvavusio asmens tapatybę) ir užfiksuoti teismų asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnaluose Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklių, patvirtintų Teisėjų tarybos 2018 m. rugpjūčio 31 d. nutarimu Nr. 13P-80-(7.1.2), nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad 2022 metais, kaip ir 2019–2021 metais, išlieka ta pati tendencija – dėl žmogiškosios ir (ar) techninės klaidos dažniausiai lieka nenuasmeninti pavieniai viešai neskelbtini duomenys, tokie kaip:

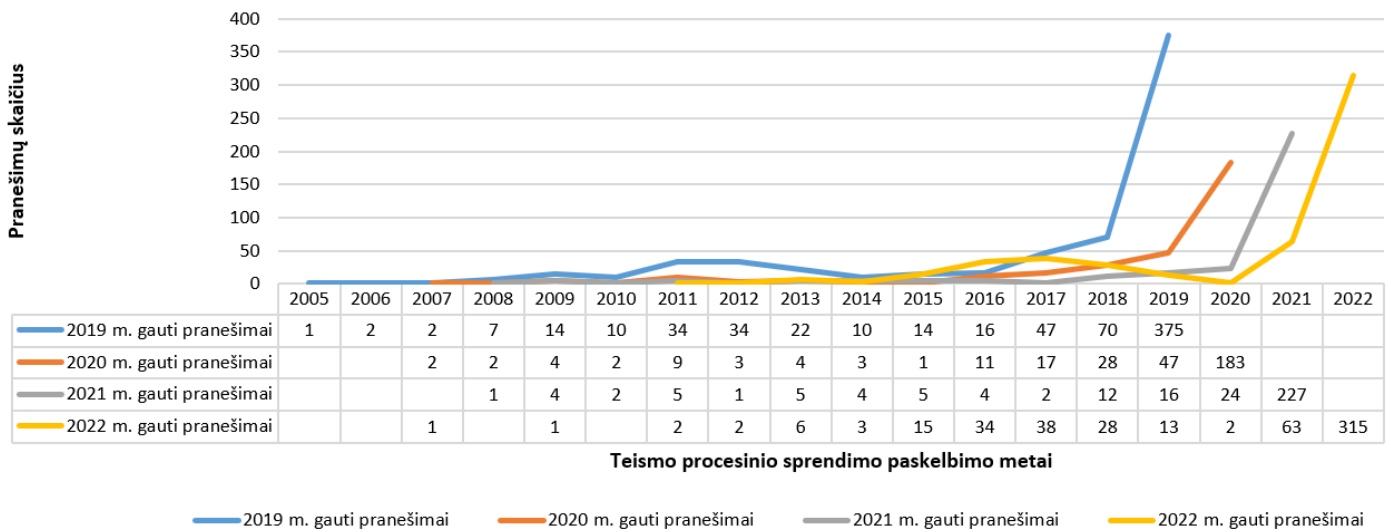
- byloje dalyvavusio asmens vardas ir (ar) pavardė;
- byloje dalyvavusio asmens gimimo data;
- byloje dalyvavusio asmens gyvenamosios vietos ar nekilnojamojo turto adresas;
- privalomo registruoti turto unikalūs numeris ir (ar) adresas ir pan.

Vis dėlto, 2022 metais pasitaikė atvejų, kai teismai sužinojo apie viešai paskelbtas visiškai nenuasmenintas teismų procesinių sprendimų versijas – 12 atvejų (2021 metais – 8 atvejai, 2020 metais – 14 atvejų, 2019 metais – 8 atvejai), iš kurių 4 atvejais nenuasmenintos teismų procesinių sprendimų versijos buvo paskelbtos 2022 metais. Teismai, sužinoję apie tokius pažeidimus, operatyviai atliko veiksmus, numatytus reagavimo į informaciją dėl galimai tinkamai nenuasmeninto teismo procesinio sprendimo proceso schemoje, ir, įvertinę duomenų subjektų teisėms ir laisvėms galintį kilti pavojų, apie tai pranešė Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai bei duomenų subjektams.

Iš minėtų 523 viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų 208 sprendimai buvo viešai paskelbti 2007–2021 metais ir 315 sprendimų – 2022 metais.

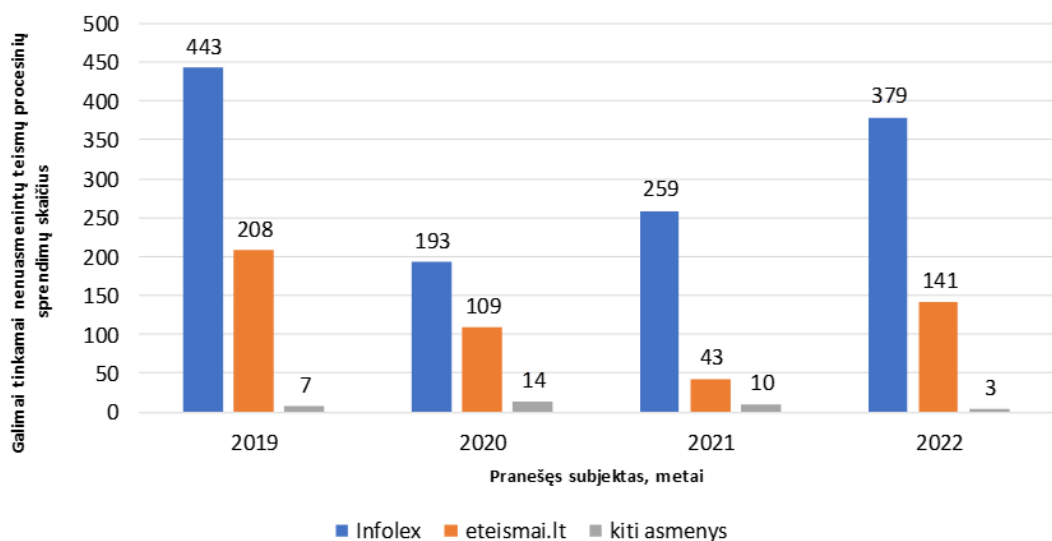
2019–2022 metais gautų pranešimų dėl galimai tinkamai nenuasmenintų procesinių sprendimų (pagal sprendimų paskelbimo metus ir pagal pranešusį subjektą) palyginimas pateikiamas diagramose.

Pranešimai dėl viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų (pagal sprendimo paskelbimo metus)

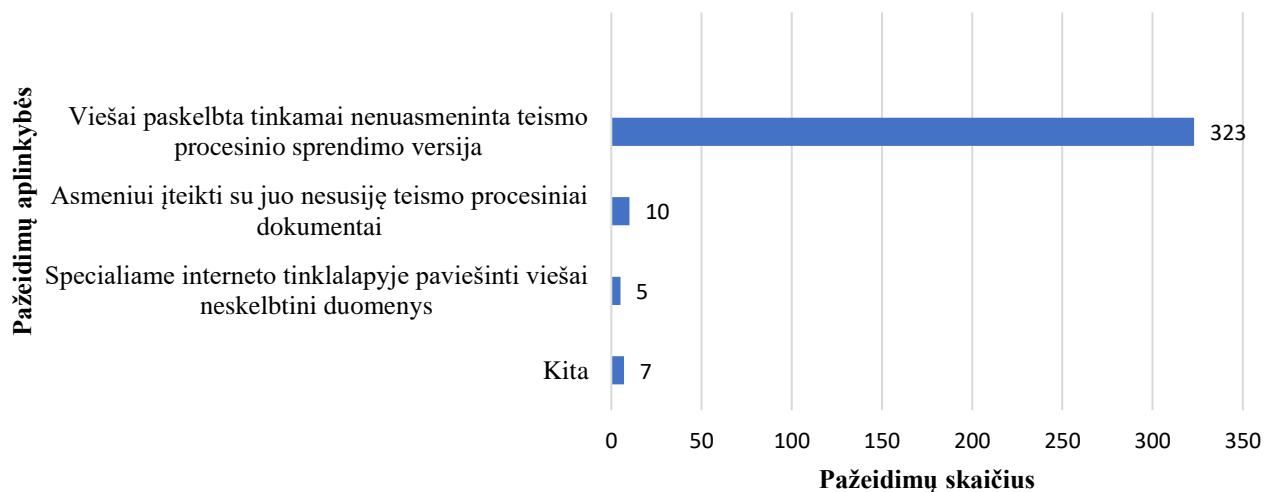
Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2022 metais gautų pranešimų dėl galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų skaičiaus padidėjimui įtakos galėjo turėti duomenų valdytojo UAB „ET interneto svetainės“, administruojančio interneto svetainę www.eteismai.lt, įgyvendintos papildomos asmens duomenų saugumo priemonės: iš šio duomenų valdytojo 2022 metais gautas 141 pranešimas dėl galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų, iš kurių absoliučią daugumą sudarė atvejai, kai 2007–2020 metais viešai paskelbtose teismų procesinių sprendimų nuasmenintose versijose buvo nenuasmeninti pavieniai viešai neskelbtini duomenys – fizinių asmenų vardai.

Pranešimai dėl galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų (pagal pranešusį subjektą)

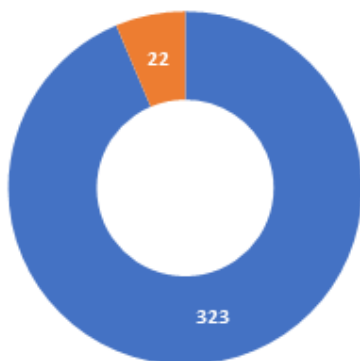

Pažymėtina, kad viešai paskelbti tinkamai nenuasmeninti teismų procesiniai sprendimai 2022 metais (kaip ir 2019–2021 metais) sudarė didžiąją teismų asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnaluose užfiksuotų pažeidimų dalį – 323 atvejai iš bendro 345 pažeidimų skaičiaus (atitinkamai 2021 metais – 182 atvejai iš bendro 212 pažeidimų skaičiaus, 2020 metais – 151 atvejis iš bendro 169 pažeidimų skaičiaus, 2019 metais – 138 atvejai iš bendro 151 pažeidimo skaičiaus).

Teismų asmens duomenų saugumo pažeidimo žurnaluose 2022 m. užfiksuoti pažeidimai

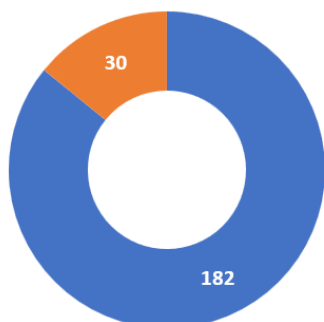

2022 m.

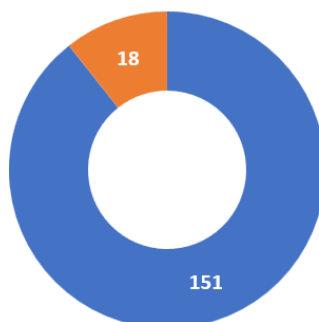

Didžiąją dalį teismų asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnaluose užfiksuotų pažeidimų sudaro atvejai, kai viešai buvo paskelbtos tinkamai nenuasmenintos teismų procesinių sprendimų versijos:

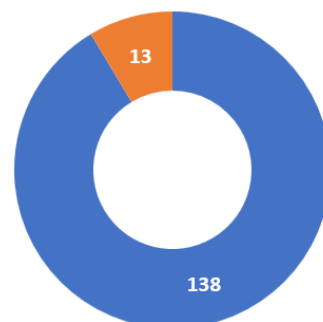
2021 m.

2020 m.

2019 m.

■ Viešai paskelbta tinkamai nenuasmeninta teismo procesinio sprendimo versija
 ■ Kiti asmens duomenų saugumo pažeidimai

Rekomendacijos teismams

Siūlytina teismams:

1. Priminti teismų darbuotojams, kad teismų atliekamos asmens duomenų tvarkymo operacijos BDAR kontekste turi būti suprantamos kaip apimančios **ne tik duomenų tvarkymą, kurį atlieka teismai konkrečiose bylose, bet plačiau – visas teismų atliekamas duomenų tvarkymo operacijas, vykdančios teisminę veiklą**, taigi priežiūros institucijos (Lietuvos atveju – Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Žurnalistų etikos inspektoriatų tarnybos) kompetencijai nepriklauso duomenų tvarkymo operacijos, kurių priežiūra, vykdoma šios institucijos, tiesiogiai ar netiesiogiai galėtų daryti įtaką jos narių nepriklausomumui arba nulemti jų sprendimus (ESTT 2022-03-24 sprendimas byloje C-245/20).

2. Priminti teismų darbuotojams, kad BDAR nedraudžia atskleisti asmens duomenų, jei toks asmens duomenų tvarkymas (atskleidimas) yra atliekamas laikantis BDAR įtvirtintų asmens duomenų tvarkymo principų (BDAR 5 str.) ir teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygų (BDAR 6 str. ir 9 str.) ir kad **teisė į asmens duomenų apsaugą nėra absoliuti**; ji turi būti vertinama atsižvelgiant į jos visuomeninę paskirtį ir derėti su kitomis pagrindinėmis teisėmis, remiantis proporcingumo principu.

3. Priminti teismų darbuotojams, kad komunikuojant su trečiaisiais asmenimis el. paštu turi būti užtikrinta, kad adresatams nekiltų abejonių dėl siuntėjo tapatybės ir siunčiamų dokumentų bei informacijos tikrumo, t. y. siųsti el. parašu pasirašytus teismo elektroninius dokumentus. Teismo elektroniniai dokumentai turi būti siunčiami užtikrinant tinkamą duomenų ir informacijos saugumą, vientisumą ir patikimą asmens, pasirašiusio dokumentą, identifikavimą.

4. Neprocesinius dokumentus LITEKO2 valdyti vadovaujantis „būtina žinoti“ principu, t. y. prieiga prie atitinkamų dokumentų (kartu ir prie juose esančių asmens duomenų) gali būti suteikta tik tiems teismo darbuotojams, kuriems asmens duomenys yra reikalingi jų funkcijoms vykdyti.

Įvertinus Administracijoje gaunamų pranešimų dėl galimai netinkamai nuasmenintų teismų procesinių sprendimų skaičių ir tai, kad 2022 metais teismuose dėl žmogiškosios teismų darbuotojų klaidos įvyko ir kitų asmens duomenų saugumo pažeidimų, aktualios išlieka rekomendacijos, pateiktos ankstesnėse teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūno ataskaitose (2022 m. vasario 9 d. ataskaita Nr. 3R-319, 2021 m. vasario 1 d. ataskaita Nr. 3R-294, 2020 m. vasario 21 d. ataskaita Nr. 3R-434).

Duomenų apsaugos pareigūno kvalifikacijos kėlimas

Duomenų apsaugos pareigūnui buvo sudarytos sąlygos išlaikyti ir gilinti turimas ekspertines žinias asmens duomenų apsaugos srityje.

2022 metais duomenų apsaugos pareigūnas dalyvavo 6 įvairaus pobūdžio Lietuvoje organizuojuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose (seminaruose, mokymuose, konferencijose), kuriuose buvo aptariami su asmens duomenų apsauga susiję klausimai.

Tolesni darbai ir iššūkiai

Įvertinus tai, kad išlieka poreikis gilinti teismų sistemos darbuotojų turimas žinias asmens duomenų apsaugos srityje, 2023 metais ir toliau bus siekiama didinti teismų darbuotojų, tvarkančių asmens duomenis, informuotumą asmens duomenų apsaugos srityje, kad asmens duomenų tvarkymas teismuose atitiktų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus.

Kaip ir ankstesniais metais, 2023 metais planuojamos duomenų apsaugos pareigūno konsultacijos Administracijos organizuojamuose teismų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose (žmogiškųjų išteklių specialistų ir kanclerių, archyvarų, raštinių vedėjų, teismų atstovų

ryšiams su žiniasklaida ir visuomene darbiniuose susitikimuose) bei susitikimas-diskusija su teismų darbuotojais, kuriems pavesta koordinuoti asmens duomenų apsaugos klausimus teismuose.

Taip pat planuojama tęsti tarpinstitucinį dialogą su suinteresuotomis institucijomis teismų sistemai aktualiams asmens duomenų tvarkymo klausimams aptarti.

Parengė:

Duomenų apsaugos pareigūnė

Inga Dauparaitė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinė teismų administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl duomenų apsaugos pareigūno ataskaitos pateikimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-02-01 Nr. 4R-202-(1.13.Mr)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Parašo paskirtis	pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Natalija Kaminskienė Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-02-01 11:58:19 GMT+02:00
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-02-01 11:58:32 GMT+02:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2022-06-08 11:09:11 GMT+03:00 - 2025-06-07 11:09:11 GMT+03:00
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Lietuvos teismų informacinė sistema
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. (2023-02-01 12:58:41)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo LITEKO 2023-02-01 12:58:41
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-